

Geschiedenis van De Dijlezonen

De Dijlezonen werden opgericht op 19 maart 1911, als zang- en toneelmaatschappij, met als maatschappelijk doel '*de Vlaamsche gulhartigheid van weleer tusschen de jeugd van Leuven te doen herleven*' en met als kernspreuk 'Getrouw aan Kunst'.

Negen bestuursleden werden benoemd en het eerste voorzitterschap werd waargenomen door Florimond De Jean.

Een toneelafdeling kwam er op 7 mei 1911 en nam al gauw het leeuwendeel van de activiteiten voor haar rekening.

Vandaag werken De Dijlezonen nog steeds in dezelfde geest.

De doelstelling van het gezelschap is drieledig:

- als toneelgezelschap blijven bestaan;
- zo succesvol mogelijk theaterproducties creëren;
- een culturele uitlaatklep zijn voor wie zich, actief of passief, met theater wil bezighouden en aldus bijdragen tot de Leuvense gemeenschap.

Het gezelschap is a-politiek en houdt er een lokaal op na in de Vital Decosterstraat 68 te Leuven, 'De Ruïne' genaamd. Er worden vier theaterproducties gemaakt per seizoen, waarvan één voor de jeugd. De overige drie zijn volavondproducties in de Leuvense stadsschouwburg. Buiten deze opvoeringen spelen De Dijlezonen ook graag voor andere groeperingen.

Er zijn een zeventigtal actieve en een vierhonderdtal passieve leden. Passieve leden noemen we diegenen die regelmatig naar voorstellingen komen kijken maar verder geen actieve rol in onze kring spelen.

De Dijlezonen trachten een verscheidenheid aan genres te brengen. Veel aandacht wordt besteed aan het aanduiden van de regisseur. Dit is vaak de beste (de enige?) vorm van opleiding voor amateuracteurs.

In welke tijd leefden de stichters van de toneelkring ?

Wie richtte in 1911 de Koninklijke Toneelvereniging De Dijlezonen (KTD) op? Wat heeft hen daartoe aangezet? Hoe moeten we ons die tijd voorstellen?

Allemaal vragen die wij ons al wel eens hebben gesteld, en wij hopen van u natuurlijk hetzelfde. Wij gingen voor u op zoek naar de 'roots' van de KTD, het allereerste begin. Wij doorworstelden meters dikke stapels vergeelde verslagen van bestuursvergaderingen van meer dan 100 jaar oud, werkten ons door lijvige teksten in onberispelijk handschrift, vertoefden dagenlang in stoffige archieven om voor u de hele geschiedenis van de Dijlezonen te doorploegen. Een boeiende en vaak heel verrassende ervaring, die wij probeerden samen te vatten in een aantal delen.

Vandaag voor u het eerste deel, waarin wij probeerden weer te geven in welke tijdsgeest de oprichters opgroeiden : de periode van 1883 tot 1911.

Omdat de oprichters in 1911 bijna allemaal veertigers waren, en dus geboren rond 1870, leek het ons geen slecht idee enkele 'nieuwsberichten' uit die tijd aan te halen, om op die manier weer te geven in welke tijdsgeest zij opgroeiden. Geen droge geschiedenis, enkel een poging om op die manier een beeld te geven van de tijd waarin zij leefden, met hier en daar een knipoog naar nu.

1883 : Hendrik Concience sterft. U kent hem wel, de man die zijn volk leerde lezen, ondermeer door het schrijven van 'De Leeuw van Vlaanderen'. Een boek dat later 'De Witte van Zichem' (van die andere schrijver, Ernest Claes) nog veel plezier zou bezorgen. Pas ten tijde van Hendrik Concience raakte het lezen meer en meer verspreid, wat betekent dat de echte leescultuur onder de gewone mensen in 1911, als de KTD opgericht wordt, nog geen 60 jaar bestaat.

1889 : Pater Damiaan sterft. In die tijd is lepra nog een onoverkomelijke ziekte, leprozen zijn nog steeds marginalen, worden nog steeds verbannen uit de stad of lopen rond met een ratel. Geneeskunde in het algemeen staat nog in de kinderschoenen, mannen die in 1911 de leeftijd van 40 jaar halen, zijn van een sterk ras, of hebben geluk gehad.

1893 : Nieuw Zeeland geeft, als eerste land ter wereld, stemrecht aan vrouwen, in 1903 gevolgd door Australië. In België duurt het tot 1948 vóór vrouwen stemrecht hebben. In 1911 wordt alles dus nog geregeld, geleid en dus ook opgericht door mannen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de *Dijlezonen* in de eerste jaren enkel uit mannen bestaan, wat betekent dat vrouwenrollen, net als nog vele jaren later in jongenscolleges, door mannen gespeeld worden, of dat stukken met vrouwenrollen gemeden worden bij gebrek aan gewillige mannen.

1895 : Henri Van De Velde richt in Ukkel zijn eerste Art Nouveau huis op. Hiermee wordt een revolutie in de architectuur ingezet, wat dan weer zijn duidelijke invloed in alle andere kunstvormen zal hebben.

Henri Van De Velde is onder de Leuvenaars beter bekend als de architect van het Rito-gebouw, een voormalige school tussen de Diestsestraat en de Rijschoolstraat waarin nu het Leuvens stadsarchief en de stadsbibliotheek hun intrek hebben genomen.

1903 : Tot dan vloog de mens enkel met warme luchtballonnen of motorloze zweefvliegtuigen, en had nog niemand in een motor-aangedreven machine gevlogen. Twee Amerikaanse broers, Wilbur en Orville Wright, vonden het eerste echte vliegtuig uit en vlogen daarmee op 17 december 1903 *12 seconden* in de lucht.

U begrijpt ook dat toen geen enkele Dijlezoen beseft heeft, wat hen nog te wachten stond. In onze moderne tijd kijken we niet meer verbaasd van een mededeling van de productieleider, die net de telefoon inhaakt tijdens een repetitie: "Da was de Jef, hij komt iets later, zijn vliegtuig is juist geland."

1906 : Leo Hendrik Baekeland, een naar de Verenigde Staten uitgeweken Belg, vindt het bakeliet uit, zeg maar de voorloper van de latere kunststof. Geen plastic lichtschakelaars, tuperware doosjes, of plastic bloemen, geen vershoudfolie, geen vacuumverpakte pindanootjes, niets daarvan. Kijk eens rond in uw omgeving. Het leven was redelijk eenvoudig in 1911.

1907 : De haven van Zeebrugge wordt plechtig geopend. Die van Antwerpen is op dat moment nog heel klein en onbelangrijk. De scheepvaart van die tijd viert zijn hoogtijdagen, in Zeebrugge dus. Geen luchthavens (zie 1903), weinig auto's (zie 1908), enkel een paar treinen en veel schepen. Het (stads-)leven was in die tijden dus heel wat rustiger dan nu.

1908 : Henry Ford ontwerpt in hoogsteigen persoon in Detroit de eerste Ford Model T, wat voor een ware revolutie zorgt in de automobieliindustrie. De wagen is voor het eerst in de geschiedenis goedkoop, zodat elke gemiddelde burger er

één kan kopen. De wagen wordt voor het eerst op een lopende band gemaakt, een techniek die al gauw door andere industrieën zal overgenomen worden.

In het Leuvense straatbeeld van 1911 zien we dus nog heel weinig auto's. Parkeerplaatsen, parkeermeters, bewoners-kaarten of het woord 'file' moeten nog uitgevonden worden, agressie in het verkeer ook. Alle Dijlezonen komen te voet of per fiets naar de repetities, én op tijd.

In datzelfde jaar annexeert België Congo, het begin van een welvarende tijd. De discussie over de zin en onzin van kolonisatie zal pas jaren later op gang komen. Eindelijk staat België op de wereldkaart.

1911 : Maurice Maeterlinck, Belgisch toneelschrijver, ontvangt de Nobelprijs voor drama. Zijn stukken worden tot het symbolisme gerekend, en zijn gekend voor hun droomsfeer en hun suggestie van ideeën en gevoelens in plaats van directe expressie.

James Ensor, op dat moment 51 jaar oud, maakt zijn bekendste schilderijen in Oostende. Waar hij 30 jaar voordien zelf nog veel beïnvloed werd door het Impressionisme (Claude Monet), evolueert hij stilaan naar een avant-garde stijl en beïnvloedt hij zelf tijdgenoten wiens werken later bij het Expressionisme gerekend zullen worden.

Het begin van onze eeuw mag een tijd van vernieuwingen genoemd worden, demoderne tredmolen komt langzaam op gang. Fundamenten voor dingen die vandaag vanzelfsprekend zijn, worden in die tijd gelegd.

Tijd voor de geboorte van De Koninklijke Toneelkring De Dijlezonen.

- De eerste 10 jaar van de Dijlezonen -

In dit deel geven we u een korte blik op de oprichting en de eerste 10 jaar van hun bestaan. We baseerden ons daarvoor zowel op de plechtige verslagen in onberispelijk handschrift van de algemene vergaderingen, als op het grote algemene boek, waarin onder meer het reglement, de leden en de titels van de opvoeringen vermeld staan in een 'droge' opsomming. Lees zelf maar :

De verslagen zijn inderdaad stijf en deftig, in echte schrijftaal van die tijd. Statige zinnen, plechtige woorden. Niet meteen prettige lectuur. We zullen het proberen

samen te vatten in een mooi verhaal, al willen we je het allereerste begin niet onthouden : de eerste zin uit het eerste dikke boek van de Dijlezonen :

"Er is te Leuven den negentien maart negentienhonderd en elf een toneelletterkundige maatschappij ingericht, met name de Dijlezonen en met kenspreuk 'Getrouw aan Kunst'. De maatschappij heeft voor doel alle middelen aan te wenden om de Vlaamse gulhartigheid van weleer tussen de jeugd van Leuven te doen herleven. Er zijn werkende leden, (0,40fr/maand lidgeld), beschermende leden (6fr/jaar lidgeld) en ere-leden (10fr/jaar lidgeld)."

Het werd allemaal serieus opgevat, met een erevoorzitter, een voorzitter, 2 schrijvers, 1 schatbewaarder, 1 toneelleider en 4 commissarissen.

Bij de oprichting in maart 1911 is Florimont de Jean voorzitter, Frans Vanderauwera ondervoorzitter, Henri Rosseuw kashouder en Joseph Desmet eerste hulpschrijver en wordt er tot in augustus 1911 bijeen gekomen bij Frans Van Geel, 'In den Bruidegom', Muntstraat nr 6 in Leuven.

Op 7 mei 1911 wordt de toneelafdeling opgericht, met als voorzitter Edouard Peeters, en als schrijver Oscar Montens; eerste commissaris is Karel Hombrouck, 2de commissaris is Vital Van Parijs. Notaris Jules Roberti, Naamsestraat 42, is op dat moment ere-voorzitter. De algemene vergaderingen vinden plaats op zondag tussen vier en vijf in de namiddag.

Na 13 augustus 1911 verhuist de kring met de vergaderingen naar Café Du Commerce aan de Graanmarkt nummer 16. Hij zal er blijven tot aan de mobilisatie die Koning Albert I afkondigt op 31 juli 1914.

Had die oorlog veel invloed op dingen zoals de Dijlezonen, denkt u?

We vermoeden dat alles heel de oorlog lang stil gelegen heeft. Dat blijkt ook uit het eerste verslag na de oorlog, dat dateert van maart 1918, bij Oscar Montens in de Boekhandelsstraat.

Het oudste teruggevonden bestuursverslagenboek dateert van deze tijd. Het begint met een 'schatting van de afgebrande goederen der maatschappij de Dijlezonen, door de Duitsers vernield in 1914 ten lokale Café du Commerce bij den heer G. Hendrickx, Volksplaats (hoek graanmarkt) nr 16 te Leuven.' Het vermeldt onder meer 'een reglement met eiken raam en glas, een brievenbus der maatschappij in uitgebeelde eik, een geschilderde decor 'lichttoren verbeeldende' (daterend van het stuk van 14/12/1913 'de Lichttoren', nvdr), eene bus met geld, toneelbrochuren en de plak der maatschappij'. Van Jules Rega wordt geschreven : strijder der wereldoorlog; is niet meer teruggekomen, is bijgevolg aanzien als ontslaggever vanaf 1/1/19.

Op 28 mei van datzelfde jaar trekken de Dijlezonen richting Oscar Vandeput, waar ze 'In den Kring', Hogeschoolplein nr 15, blijven tot 11 juli 1922. Maar ze zullen er nog dikwijls terugkeren, en de naam Oscar Vandeput komt dikwijls terug in de verslagen.

Vreemd genoeg wordt er in de verslagen weinig gezegd over het toneel zelf. Alleen na de opvoering wordt er een verslag gewijd aan een bespreking ervan, in uitvoerige bewoordingen en vol lof over de acteurs.

Je komt soms vreemde dingen tegen, maar hier en daar vind je toch iets dat nu nog steeds hetzelfde is. We lezen even voor: "Met recht doet onze waarden voorzitter de leden inzien dat het volstrekt nodig is van vele kaarten te verkopen, ten einde zonder schuld onze vertoning te eindigen."

En op 11 januari 1920 : "Den heer Van Roy merkt op dat de herhalingen slecht worden bijgewoond, uitgezondert den schrijver, aangezien deze nog met zijn ziek lijf naar de herhalingen kwam. Er zijn leden die als reden voor hunne afwezigheid oorzaak zoeken in het slechte weder. Dit is geen gegronde reden, ...; want er zal meer in den winter nog slechter weer zijn."

Alle leden betaalden maandelijks of jaarlijks een vast bedrag. Werkende leden betaalden minder dan ereleden, maar iedereen droeg zijn steentje bij. In 1920 worden die toelagen zelfs verhoogd "omdat alles dubbel zo duur geworden is." Toch zaten we niet diep in de schulden, want datzelfde verslag vermeldt : "Menig Leuvense vereniging is de oorlog nog niet te boven, maar de Dijlezonen wel."

En dan worden er voor de viering van het 10-jarig bestaan plannen gemaakt om een vlag aan te schaffen. April 1920 : "Er werd een bus gemaakt door Lievin Joostens, en die bus wordt op de tafel van het bestuur gezet, om geld in te zamelen voor de vlag. Er wordt zelfs vriendelijk gekibbeld over wie als eerste een biljet in de bus mag steken, en na telling blijkt de bus de eerste avond al 16 fr te bevatten." 16 frank, het lijkt nu niets meer, maar toen was het een kapitaal.

In 1921 is het dan zover : er wordt een vlag aangekocht ter waarde van 1.600,-fr, vervaardigd door den heer A. Kievits-Paternostre - Jan Stasstraat nr 3, Leuven en geleverd met alle benodigdheden. De vlag wordt verzekerd bij de Belgische Maatschappij voor Algemene Assurantiën, Emile Jacquainlaan in Brussel, voor 3000 fr.

En zo een dure en unieke vlag verdient een deftige ceremonie. 'De feestelijkheden voor de 10de verjaring der kring' zijn voor zondag 10 april 1921: er wordt op het Hogeschoolplein verzameld voor een echte stoet met alle andere toneelkringen van Leuven en met de harmonie. Achteraan in de stoet draagt iemand de vlag, en zo trekt heel het gevolg naar het huis van de voorzitter in de Ravenstraat. Na de vlaginhuldiging, is er een feestmaal in het lokaal bij Oscar Vandeput, Hogeschoolplaats 15, enkele dagen later gevolgd door de vertoning

van 27 mei 1921 : 'Voerman Henschel'. Ze hebben zelfs een lied voor die vlag geschreven: Het Vaandelkoor. We lezen de tekst van het refrein:

*Vaandel onzer Maatschappij
Hoog wapprend in den wind
Geleid door U zoo stappen wij
Vereend en blijgezind;
Uw plooiën teeknen 't edel doel
waarnaar elk onzer streeft,
't ons denken loutert en gevoel
'ns woord het geestdrift geeft.*

Je voelt ook de geestdrift, als je het verslag van die stoet en de vlaginhuldiging leest. Ze hebben daar jaren naar uitgekeken, jaren gespaard voor die vlag, heel de kring werkt voor hetzelfde doel, en die 10de verjaardag vieren is het einddoel niet, ze willen veel verder. Het komt zelfs tot het oprichten van een 'Leuvens Toneelverbond'.

In 1922 is er een zangwedstrijd in Werchter, waaraan ook de zangafdeling van de Dijlezonen meedoet. Ze vertrekken daarom met de trein van Leuven naar Aarschot, waar ze met 'ene bijzondere tram' naar Werchter gebracht worden. En daar op die tram begint men de leden te tellen. De voorzitter moet immers de reis-tickets gezamenlijk betalen, en men moet minstens met dertig leden zijn om aan de zangwedstrijd te mogen deelnemen. Er wordt meermaals geteld, telkens met een ander aantal als resultaat. Als ze uiteindelijk maar met 23 leden blijken te zijn, worden er allerlei plannen gesmeed om ze daar in Werchter te doen geloven dat ze toch minstens met 30 zijn. Het eerste lid van het feestcomité in Werchter blijkt te beschonken te zijn om alle Dijlezonen te kunnen tellen, en laat het dus maar zo. Als de Dijlezonen dan mee opstappen in een stoet door de straten van Werchter, dansen ze uitbundig mee op de muziek van de fanfares vóór en achter hun. 'Het was bijwijlen om u ziek te lachen,' vermeldt het verslag nadien. Een afgevaardigde krijgt het knap lastig om nogmaals de nu dansende leden te tellen, en besluit uiteindelijk dat de Dijlezonen met 36 zijn. Dat was wat overdreven, natuurlijk, en daarom vond de muziekmeester van de Dijlezonen het tijd om te beweren dat ze met 32 waren. Ze moesten serieus blijven, hé. Terwijl de voorzitter en de zangmeester de erewijn drinken, en de andere leden 'menig herberg aandoen', wordt de volgorde van opvoeren geloot. De Dijlezonen voeren uiteindelijk 2 liederen op - nooit heeft iemand opgemerkt dat ze maar met 23 waren en niet met 32 - en ze winnen een premie van honderd frank! Er wordt gedanst, gedronken en gefeest 'dat het welhaast een laatste oordeel geleek'. En daarna stappen ze nog 3 kwartier te voet van Werchter naar Rotselaar, om daar met de trein naar Leuven terug te komen.

Houden de Dijlezonen hun repetities in die tijd nog altijd bij Oscar Vandeput op het Hogeschoolplein?

Tot 1922 wel, maar dat blijkt onhoudbaar. Er zijn vier Leuvense verenigingen die het lokaal bij Oscar gebruiken, waardoor de Dijlezonen af en toe 'hunnen tijd verspillen in het koffiehuis in plaats van te repeteren', ofwel dezelfde avond nog een ander lokaal moeten zoeken. En of een repetitie nu doorgaat of niet, de toneelbestuurder moet telkens met 25 frank betaald worden, dus geven ze liever wat geld meer uit om voor een eigen lokaal te zorgen, dan hun geld verloren te zien gaan zonder repetitie. Uiteindelijk beslist het bestuur naar het station te verhuizen, waar ze bij dhr. Severeys in Hotel St.-Jean voor het eerst hun eigen lokaal kunnen inrichten. Dat kost de Dijlezonen wel wat meer geld, maar omdat ze in dat jaar alleen al 30 leden bij kregen, en elk lid maandelijks lidgeld betaalt, kan dat er wel vanaf.

In september 1922 wordt het nieuwe lokaal feestelijk ingehuldigd. Er worden declamaties van Albrecht Rodenbach gegeven, liederen gezongen, piano gespeeld, natuurlijk wordt 'menig glas geledigd' en de kassier deelt zelfs van tijd tot tijd een goede sigaar uit.

In die dagen wordt Mijnheer Van Roost erevoorzitter. En dat kost de brave man een pak geld : een gift van 100 frank bovenop 50 frank lidgeld per jaar, en een advertentie in het programmaboekje voor 25 frank.

Een reis naar Werchter, een eigen repetitielokaal, een feestelijke inhuldiging, dat kost geld. Zijn het lidgeld en het programmaboekje de enige vorm van extra inkomsten, naast de kaartenverkoop?

Tot dan wel. Maar in 1922 vermeldt het verslag voor het eerst dat het Leuvens stadsbestuur ter gelegenheid van Leuven Kermis een toneelwedstrijd organiseert 'om een tiental der beste toneelkringen onzer stad met zekere jaarlijkse onderstandsgelden te begunstigen'. Subsidie, dus. En het toenmalige bestuur van de Dijlezonen maakt zich sterk dat dat met de toenmalige 'toneelbestuurder der toneelafdeling' moet lukken.

Er wordt in november 1922 een eerste proefvertoning gegeven voor deze wedstrijd. Het wordt voor de Dijlezonen het drama 'Door slechte dagen' en het blijspel 'Aprilsche Grillen'. Na vier maanden van hard repeteren aan dit uiterst moeilijke stuk, verbazen ze volgens het verslag 'menigeen met een schitterende vertoning'. Ondanks het feit dat de Folies Bergère de dag voordien in de Alhambra had gespeeld, trokken de Dijlezonen toch een volle zaal. Er zijn op deze proefvertoning enkele kleine opmerkingen over de uitspraak, die men moet proberen te verbeteren voor de echte opvoering, maar vreemd genoeg wordt er

later met geen woord meer gerept over de echte opvoering en de uitslag van de toneelwedstrijd.

Maar of ze die subsidie nu gekregen hebben of niet, aan geld schiet het onze kring in die tijden niets te kort. In februari 1923 is er een groot familiefeest in Hotel St.-Jean. Er is een tombola - 1 frank voor 4 nummers - waarbij onder meer een fles cognac en een grote sigaar te winnen zijn. Het feest sluit af met een danspartij 'die ingezet wordt met een trage wals'.

Dijlezonen zijn duidelijk feestvierders ?

Het gaat hen financieel goed, in die jaren, dus elke gelegenheid wordt aangegrepen om te vieren. Vlak na de eerste oorlog was dat anders, maar dat zijn ze in de jaren twintig duidelijk te boven. In een verslag van juni 1923 wordt letterlijk geschreven dat De Dijlezonen het goed stellen, 'ook zonder eerevoorzitter, noch gelden der stad'. De wedstrijd van 1922 heeft blijkbaar toch geen subsidie opgeleverd, al wordt dat nergens met zoveel woorden geschreven.

Rond diezelfde periode zet de vereniging duizend frank op de Banque Centrale de la Dyle, een zo grote som dat het het vermelden zeker waard is in het volgende verslag.

In 1922 werd SABAM opgericht, maar daarover wordt met geen woord in de verslagen gerept. De Dijlezonen vermelden uitvoerig hun inkomsten, maar slechts zelden hun uitgaven, en ik vermoed niet dat er in die dagen al aan SABAM moest betaald worden.

Luitenant Kolonel Van Tilt wordt aangeworven als erevoorzitter en schenkt de kring daarvoor 500 frank. En alsof dat nog niet genoeg is, stelt men voor een boete van een halve frank te laten betalen door alle leden die de erediens voor afgestorven leden niet bijwonen.

Verder zijn de verslagen de volgende 10 jaar echte bloemlezingen, vol lof over de prestaties van de leden, zowel op de planken als wanneer het gaat over het innen van reclamefondsen of het verkoop van kaarten. Veel lof ook voor de speeche van de bestuursleden en beschrijvingen van 'daverend handgeklap, juichen, vreugde' tijdens de vergaderingen. Elk nieuw lid wordt in het eerstvolgend verslag met naam en adres vermeld, en wie het lid aanbrengt wordt als een held omschreven. Nieuwe leden betekenen immers meer lidgeld. Arth Geys en Henri Rosseuw worden op die manier meermaals geprezen. Emiel Mellaerts is op een gegeven moment in elk verslag terug te vinden met enkele nieuwe leden. Er wordt geschreven in termen van 'vastberaden en rotskloeke krachtsuiting ... in den strijd voor onze Vlaamsche Toneelkunst ... en de culturele ontvoogding van ons Vlaamsch volk'.

Ook het te kleine aantal leden dat de vergaderingen trouw bijwoont, wordt in die tijden haast in elk verslag gehegeld. Je moet weten dat De Dijlezonen in die tijd rond de 200 leden tellen, waarvan er slechts veertig elke vergadering bijwonen, en voor een zangspel in 1923 moest de kring zelfs beroep doen op 'de hulp van vreemden', voor de figuratie. Er komt dus een voorstel om een boete vast te stellen voor 'leden, ingeschreven in de toneelafdeling, die in tijden van nood aan de hun opgelegde taken zouden te kort blijven'.

Opnieuw inkomsten verzekerd.

En opnieuw geld om mee te feesten. Dit keer om in 1923 het nieuwe lokaal in te huldigen op de Tiense straat 72, bij August Sempels 'In den Handboog'. Het lokaal wordt opgesmukt met een houten paneel dat door Arthur Pardon geschonken wordt. Vermoedelijk gaat het om het paneel dat nu nog in het repetitielokaal te zien is. Er moet tijdens de inhuldiging natuurlijk 'menig glas schuimende bruine geuze en een goede sigaar' aan geloven. En er wordt een opsomming gegeven van de materialen waarmee het lokaal gedecoreerd wordt : behalve de gebruikelijke reglementen, ingekaderde foto's van bestuursleden, een boekenkast en een groen tafeltapijt, is er ook een dagbladstok, een troonstoel, een kapel en een browning revolver ...

Een tombola met een fles cognac, het vermelden van die sigaren, een groen tafeltapijt, natuurlijk om te kaarten. De Dijlezonen feesten nog altijd als mannen onder elkaar. Zijn er nog geen vrouwen in de buurt?

Niet als lid van de kring. Tijdens de bals natuurlijk wel. In 1924 is er voor De Dijlezonen bijvoorbeeld 'een groot bal in de zaal der Hallen', met 'een echte jazz-band...onder een hemel van serpentines'. Het verslag meldt dat er tot twee uur 's nachts gedanst wordt, en al kan het niet anders dan dat de mannen daar hun vrouwen mee naartoe namen, het verslag rept er met geen woord over. Maar

ook zonder vrouwen heeft de kring genoeg leden. In 1924 zijn we met 220. Er moet trouwens vroegtijdig gestopt worden met het inzamelen van reclamegelden voor het volgende programmaboekje, aangezien het al 68 bladzijden telt. Geld genoeg, dus, om in de zomer van 1924 bijvoorbeeld voor het eerst een 'Boschfeest aan de Zoete waters' te organiseren, zoals er nog vele zullen volgen.

Die jaren twintig zijn een periode van welvaart, niet alleen voor De Dijlezonen, maar voor heel de westerse wereld. In 1925 telt België meer dan honderdduizend telefoonabonnees en wordt in Antwerpen de

500 000ste Ford gemaakt. Het verkeer op de wegen neemt met de dag toe, maar de wegen zelf zijn in erbarmelijke staat. De tramlijn Brussel-Overijse wordt geopend, en Brussel is in 1928 als eerste stad van dit continent met een telegraafdienst verbonden met New York.

Het is begrijpelijk dat de Dijlezonen in die tijden (1926) hun 15-jarig bestaan niet zonder feestvieren voorbij kunnen laten gaan. In april is er een Bal in zaal 'De Windmolekens' in de Diestsestraat, en een week later een banket in spijshuis 'Zoeten Inval' in de Muntstraat. Stichter Florimond De Jean krijgt daar postuum de Palmen, en Frans Vanderauwera wordt plechtig gehuldigd.

Wordt er naast dat feesten eigenlijk nog toneel gespeeld ?

Zeker, elk jaar rond Leuven Kermis en rond Pasen is er een opvoering, meestal in schouwburg Alhambra in de Vital Decoster straat. Een grote zaal, met in totaal rond de 1500 plaatsen. Een verhuring voor één opvoering kost in 1925 al 400 frank, maar elk verslag van een opvoering vermeldt volle zalen, dus legt de kaartenverkoop de kring geen windeieren. Maar het kan niet blijven duren. Aan het begin van de jaren 30 komt er verandering.

Wordt vervolgd ...